

กลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน
แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย

จ.พระนครศรีอยุธยา

The Strategies to Efficiency Promotion for Community Economy Management
System Participatory Model in the New Normal of Lam Sai Community,
Wang Noi District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

¹จิตาภา เร่งมีศรีสุข, ²ชนิดาภา กระแจะจันทร์, ³สมพงษ์ เกษานุช

⁴นันทยา คงประพันธ์ และ ⁵นภัทร แก้วนาค

¹Jidapa Rangmeesrisuk, ²Chanidapa Krahaechan, ³Sompong Kesanuch

⁴Nuntaya Kongprapun and ⁵Naputr Gawnak

^{1, 2, 3, 4}มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

⁵นักวิชาการอิสระ

^{1, 2, 3, 4}Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Thailand

⁵Independent Scholar

Email: ¹dr.jiapa111@gmail.com, ²eapinkcute1758@gmail.com, ³sompongek@gmail.com

Email: ⁴boomnuntk@gmail.com, ⁵dr.naputr@gmail.com

Received September 16, 2022; Revised October 17, 2022; Accepted November 11, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร และ เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสานวิธี เชิงปริมาณ สํารวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 400 ชุด ร่วมกับการวิจัยแบบมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่ ระยะก่อนทําสันทนากลุ่มย่อย 5 ชุมชน จำนวน 12 ท่าน ระยะทําวิจัย ประชุมกลุ่ม 30 คน และสันทนากลุ่มย่อย 12 คน ระยะสรุปผล นำเสนอระบบการสร้างเครือข่าย สันทนากลุ่มย่อย 12 คน และนำเสนอกลยุทธ์ ด้วยการสันทนากลุ่มย่อย 12 คน ระยะติดตามผล จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 50 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสันทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร มีรหัสแบบจำลอง 53346 Model (5 ประเด็นการบริหาร) (3 ภาคส่วนของเครือข่าย)

(3 ระบบทุนในชุมชน) (4 มิติระบบการจัดการ) (6 กลยุทธ์การจัดการ) และกลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ของชุมชนลำไทร 6 กลยุทธ์ ได้แก่ (1) กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารเครือข่ายดิจิทัล (2) กลยุทธ์การพัฒนา และบริหารทุนในชุมชน (3) กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม 360° (4) กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการชุมชน (5) กลยุทธ์และการบริหารการตลาดผลิตภัณฑ์/บริการชุมชน และ (6) กลยุทธ์พัฒนาระบบการจัดการงานขายผลิตภัณฑ์สินค้า บริการชุมชน

คำสำคัญ: กลยุทธ์; การบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน; แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่

Abstract

This article aimed to 1) synthesize a model of community economic management system of New Normal participatory model of the Lam Sai community and 2) present strategies for enhancing the community economic management system of New Normal participatory model of Lam Sai community. A mixed method research model was used, which combined the quantitative method of survey data from 400 samples with participant research. The research procedure was divided into 4 phases, namely: 1) the pre-treatment phase, which was a five communities discussion with a group of 12 people; 2) the research phase, which was a meeting with a group of 30 people as well as a focus group discussion with 12 people; 3) the conclusion phase, which was the presentation of the networking system with a focus group discussion of 12 people and a strategy presentation with a focus group discussion of 12 people; and 4) the follow-up phase, which was the organizing of a learning exchange forum for 50 people. The research tools were questionnaires, interview forms, and group discussions, and the used statistics were frequency, percentage, and mean. The result showed that the community economic management system model of the New Normal participatory model of the Lam Sai community has model code 53346. (5 management issues) (3 network sectors) (3 community capital systems) (4 management system dimensions) (6 management strategies) and system strengthening strategies for community economic management of the New Normal participatory model of Lam Sai community comprise 6 strategies, namely: (1) digital network development and management strategy; (2) community capital development and management strategy; (3) 360o participation strategy; (4) product and community service development strategy; (5) marketing strategy and management for product/community service/O2O; and (6) strategy for product sales management and community service system development.

Keywords: Strategy; Community Economic Management; New Normal participatory model

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูงได้อย่างประสบความสำเร็จใน 20 ปี ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการขยายตัวและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง รวมทั้งมีขีดความสามารถทางการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในเวทีสากล ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน สำหรับประเทศไทยจึงได้มุ่งพัฒนาบนพื้นฐานแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ 1) ต่อยอดอดีต 2) ปรับปัจจุบัน และ 3) สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ พัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับโมเดลธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคต บนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐ (Office of the Secretary of the National Strategy Board, Office of the National Economic and Social Development Board, 2019) จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของคนชั้นกลางในประเทศ

การพัฒนาประเทศต้องเกิดจากการพัฒนาจากชุมชน เพราะชุมชนนั้นถือเป็นหน่วยย่อยของสังคมที่มีความสำคัญยิ่ง ชุมชนเป็นพื้นฐานของสังคมโดยรวม เมื่อเราสามารถสร้างชุมชนทั่วประเทศให้มีความเข้มแข็ง บริหารจัดการตนเอง โดยการนำทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรม มาสร้างเสริมให้เกิดเป็นมูลค่าทั้งทางสังคม และทางเศรษฐกิจ นำไปสู่ “การเกื้อกูลและแบ่งปันกัน ช่วยลดความเหลื่อมล้ำ” สู่การพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ให้ท้องถิ่นไทยไกลอย่างมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Phinijwat, 2022) ชุมชนจะเป็นฐานที่มั่นคงในการสร้างประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าด้วยทุนทางกายภาพ ทุนทางสังคม และทุนทางเศรษฐกิจที่มีคุณค่าอันจะนำมาซึ่งสังคมที่มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเอง โดยมีกลไกในการขับเคลื่อน โดยหน่วยงานภาครัฐและองค์กรภาคเอกชน ต้องให้ความสำคัญ พร้อมให้การสนับสนุน ทั้งในระดับนโยบาย และปฏิบัติ (Papattha, 2022) โดยชุมชนเองเป็นหน่วยขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน ต่างๆ ในการเลือกเปลี่ยนเรียนรู้ติดต่อประสานงานให้เกิดการขับเคลื่อนที่เป็นองค์รวม ด้วยการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของ COVID-19 ในปัจจุบันที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ทำให้คนในชุมชนที่เป็นทั้งคนทำงานในโรงงาน และคนในชุมชนที่เป็นกลุ่มแม่บ้านและผู้สูงวัย ที่ว่างงานอยู่บ้าน (Inthasuwan, 2022) ในการทำโครงการ U2T เป็นการสร้างโอกาสในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะอาชีพ ด้วยการเปิดอบรมให้ความรู้ในสร้างอาชีพด้วยการพัฒนาทักษะในการทำอาหารบรรจุเพื่อขาย เช่น น้ำพริกกากหมู ไก่ทอดกระชายขาว และไข่เค็มสมุนไพร ซึ่งได้รับผลตอบที่ดี มีเข้าร่วมฝึกอบรมและมีการนำไปทำขายเพื่อสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนหลายราย แต่หากยังไม่มียุทธศาสตร์การจัดการให้เกิดการรวมกลุ่ม เป็นกลุ่มอาชีพที่ของตำบลลำไทรซึ่งมีถึง 6 หมู่บ้าน มีครัวเรือนทั้งหมด 2,042 ครัวเรือน จำนวนประชากรที่อาศัยอยู่จริง ทั้งหมด 4,170 คน และที่สำคัญมีความแตกต่างในเรื่องของรายได้และ

การใช้ชีวิตจึงทำให้ไม่มีการรวมกลุ่มกันอย่างจริงจัง จึงทำให้ผู้วิจัยคิดว่าเป้าหมายสำคัญในการทำงานต่อเพื่อชุมชน ด้วยการดำเนินงานวิจัยต่อเนื่องเพื่อให้คนชุมชนมีงานงาน มีทักษะที่สามารถประกอบอาชีพที่เป็นการทำอาหารที่มีมาตรฐานขายมีรายได้เพียงพอ และที่สำคัญต้องส่งเสริมให้เกิดชุมชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ สามารถยกระดับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานหลายภาคส่วน การสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (Wiwanthamongkhon, 2022)

บทความนี้นำเสนอกลยุทธ์การส่งเสริมประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนแบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยาในครั้งนี้ เพราะเป็นชุมชนที่ได้รับการพัฒนาในเบื้องต้นจากโครงการยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ แต่ยังมีประเด็นที่สำคัญที่ควรได้รับการพัฒนาต่อการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพที่มีหลากหลายในชุมชน หากแต่ยังขาดระบบการจัดการเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อน กลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์ แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อนำเสนอกลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา

การทบทวนวรรณกรรม

กลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ของชุมชนลำไทร มีการทบทวนในเรื่องของดังนี้

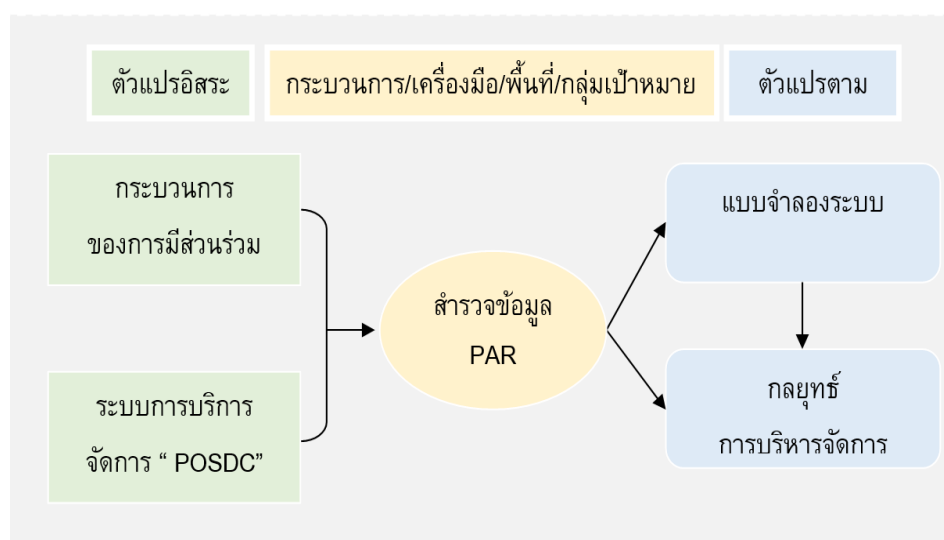
หลักการบริหารจัดการ ตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้ คือ P คือ Planning หมายถึง การวางแผน O คือ Organizing หมายถึง คือ การจัดองค์กร S คือ Staffing หมายถึง งานบุคลากร 4D คือ Directing หมายถึง การอำนวยการ เป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผน ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ C คือ Controlling หมายถึง การกำกับดูแล เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ สังเคราะห์กระบวนการบริหารจัดการของชุมชนที่ศึกษา (Phra Dhammakosajarn (Prayoon Dhammacitto, 2006) กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การบริโภค การจำหน่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับประโยชน์ของประชาชน และร่วมกันเป็นเจ้าของ เศรษฐกิจชุมชนมีรากฐานมาจากศักยภาพของชุมชน ภูมิปัญญาของชุมชน หรือทุนในชุมชน อาทิวฒนธรรม ประเพณี สภาพภูมิประเทศ ความหลากหลายทางทรัพยากรที่มีอยู่ (Sukhothai Thammathirat Open University, 2007) โดยการมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการวิจัย

จนกระทั่งการกระจายความรู้ที่ได้จากวิจัยไปสู่การปฏิบัติ” (Ramsut, 1997) สามารถสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการในการเข้าถึงและสร้างความไว้วางใจแก่ผู้บริโภคผ่านเทคโนโลยี (Kalyanamitra, 2021)

การทบทวนวรรณกรรมบทความนี้ มีการทบทวนในเรื่องของกลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร ใน 4 ประเด็น สำคัญ ได้แก่ หลักการบริหารจัดการไว้ 5 ประการ “POSDC” แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน เป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตการบริโภค การจำหน่ายจ่ายแจกที่คนในท้องถิ่นชุมชนได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมรับประโยชน์ของประชาชน แนวคิดการมีส่วนร่วม เป็นผลมาจากการเห็นพ้องกันในเรื่องของความต้องการและทิศทางของการเปลี่ยนแปลงและความเห็นพ้องต้องกัน จะต้องมีการเกิดความคิดริเริ่มโครงการเพื่อการปฏิบัติ และ“การวิจัยปฏิบัติการแบบการมีส่วนร่วม (PAR) เป็นรูปแบบของการวิจัยที่ประชาชนผู้ที่เป็นประชากรที่ถูกริวิจัย กลับบทบาทเปลี่ยนเป็นเป็นผู้ร่วมในการกระทำวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงผสานวิธี ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยตามแนวคิด/ทฤษฎีของหลัก POSDC ทฤษฎีการบริหารของ ลูเธอร์ กุลลิค และลินดัล เออร์วิค (Gulick & Urwick, 1937) การมีส่วนร่วม (Pattanapongsa, 2003) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงผสานวิธี พื้นที่วิจัย คือ ชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ประชากร คือ ตำบลลำไทร จำนวน 6 หมู่บ้าน 5 ชุมชน ประกอบด้วย 1) ชุมชนบ้าน หัวคลอง 2) ชุมชนบ้าน ลำไทร 3) ชุมชนบ้าน ลำตาสังข์ 4) ชุมชนบ้านลาดทราย และ 5) ชุมชนบ้าน งามผักตบ มี

ประชากรทั้งหมด 4,170 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan cited in Tirakanan, 2007) ที่ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ได้จำนวน 400 คน ใช้วิธีการคัดเลือกแบบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด ได้แก่

1) แบบสอบถามแบบสอบถาม มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.97 มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 (Cronbach's alpha coefficient) มี 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ และที่อยู่อาศัย ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความคิดเห็นในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการทำกิจกรรมในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพของคนในตำบลลำไทร โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแนวทาง และข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด ใช้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนโดยรวม

2) แบบสัมภาษณ์ มีค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.97 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการเศรษฐกิจชุมชน 6 ข้อ ใช้ศึกษาแบบจำลอง

3) แนวทางการสนทนากลุ่ม ค่าเฉลี่ยของดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.97 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม 4 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการจัดการเศรษฐกิจชุมชน 6 ข้อ ใช้ศึกษากลยุทธ์ รวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 นำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (สถิติพื้นฐาน/สถิติอ้างอิง สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้การวิจัยเอกสาร วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลแล้วนำมาเขียนบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัย พบว่า แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา มีรหัสว่า แบบจำลอง 53346 Model ดังนี้

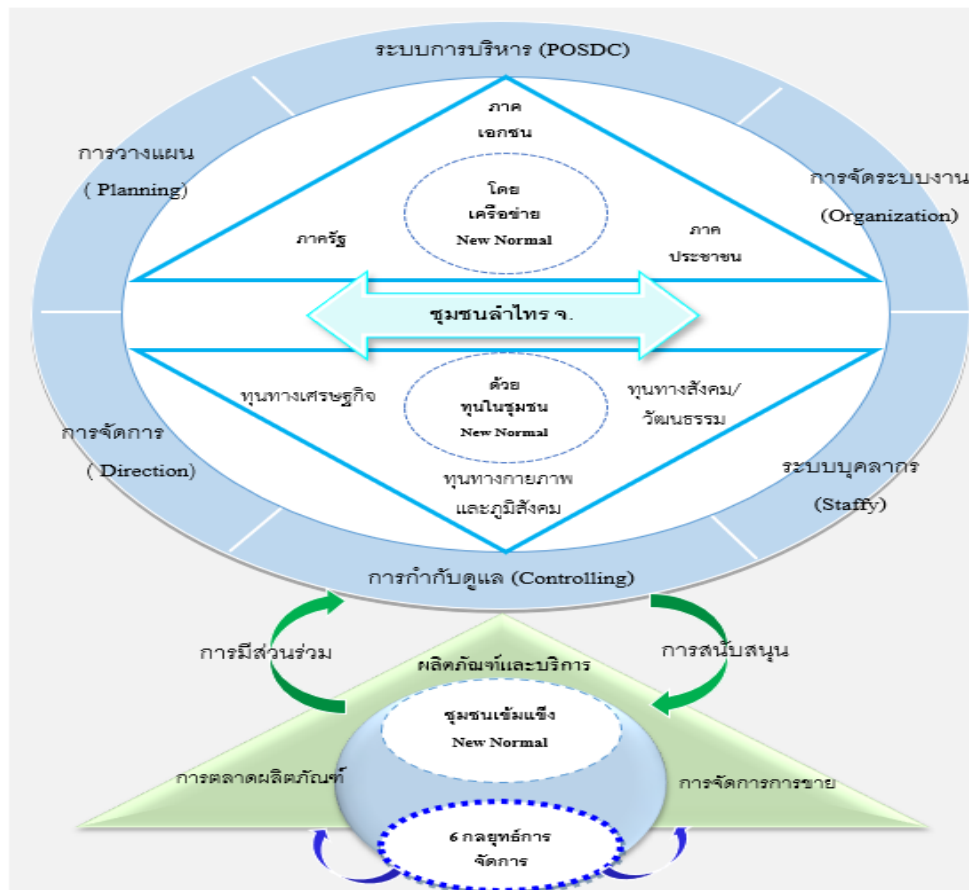
5 หมายถึง ระบบการบริหารจัดการ 5 ประเด็นการบริหาร คือ POSDC Model ได้แก่ P: Planning (การวางแผน) O: Organization (การจัดระบบงาน) S: Staffing (การจัดระบบคนทำงาน) D: Direction (การจัดการทำงาน) C: Controlling (การควบคุมกำกับดูแล)

3 หมายถึง 3 ภาคส่วนของเครือข่าย ได้แก่ (1) เครือข่ายภาคเอกชน (2) เครือข่ายภาครัฐ (3) เครือข่ายภาคประชาชน

3 หมายถึง ระบบทุนในชุมชน ได้แก่ (1) ทุนทางเศรษฐกิจและการเงิน (2) ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม (3) ทุนทางกายภาพและภูมิสังคม

4 หมายถึง 4 มิติระบบการจัดการ ได้แก่ (1) การจัดการระบบ การมีส่วนร่วม (2) การจัดการระบบ การสนับสนุนทุกภาคส่วน (3) การจัดการระบบการตลาดผลิตภัณฑ์ (4) การจัดการระบบการขยาย

6 หมายถึง 6 กลยุทธ์การจัดการ ได้แก่ (1) กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารเครือข่าย (2) กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารทุนชุมชน (3) กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม 360° (4) กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการ (5) กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารการตลาด (6) กลยุทธ์การพัฒนาระบบงานขายผลิตภัณฑ์ ดังแผนภาพ

ภาพที่ 2 แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ด้วยระบบ OMR Technic (Objective, Means, Result) มี 6 กลยุทธ์ สำคัญได้แก่

1. กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารเครือข่ายดิจิทัล (3 ภาคส่วน) มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาเครือข่ายดิจิทัลภาคเอกชน 2) เพื่อเครือข่ายดิจิทัลภาครัฐ 3) เพื่อพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชน โดยวิธีการ 1) รวบรวมข้อมูลสมาชิกทุกเครือข่าย 2) ออกแบบพัฒนากลุ่มสังคมออนไลน์ 3) ติดต่อสื่อสารฝ่ายระบบ Platform ออนไลน์ ได้ผลลัพธ์ 1) มีเครือข่าย 3 ภาคส่วน 2) มีการสื่อสารผ่านระบบสังคมออนไลน์ และ 3) มีการประสานงานออนไลน์

2. กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารทุนในชุมชน (3 ระบบทุน) มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาระบบใช้ทุนทางเศรษฐกิจ 2) เพื่อพัฒนาระบบการใช้ทุนทางสังคม 3) เพื่อพัฒนาระบบทุนภูมิสังคม โดยวิธีการ 1) สำรวจและรวบรวมทุนในชุมชน 2) วางแผนและบริหารจัดการทุนให้มีประสิทธิภาพ 3) กำกับติดตามประเมินผล ได้ผลลัพธ์ 1) สร้างมูลค่าเพิ่มทุนทางเศรษฐกิจ 2) สร้างมูลค่าเพิ่มทุนทางสังคม 3) สร้างมูลค่าเพิ่มทุนภูมิสังคม

3. กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม 360° มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน 2) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน 3) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภาครัฐ โดยวิธีการ 1) มีการร่วมกันคิด 2) มีการร่วมกันวางแผน 3) มีการร่วมกันจัดการ 4) มีการร่วมกันประเมินผล ได้ผลลัพธ์ 1) ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) เกิดพลังความร่วมมือในชุมชน 3) พัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน

4. กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการชุมชน มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อแบบผลิตภัณฑ์คุณภาพของชุมชน 2) เพื่อสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) เพื่อปรับปรุงคุณภาพแบรนด์ให้เป็นที่ยอมรับ โดยวิธีการ 1) ระดมสมองสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) ร่วมคนร่วมทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ 3) สร้างกลุ่มทำผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ได้ผลลัพธ์ 1) ชุมชนมีสินค้าของตนเอง 2) มีกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน 3) มีการแบ่งงานกันทำ

5. กลยุทธ์และการบริหารการตลาดผลิตภัณฑ์/บริการชุมชน / O2O มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อออกแบบและจัดทำระบบการตลาด Offline 2) เพื่อออกแบบและจัดทำระบบการตลาด Online 3) เพื่อออกแบบระบบการตลาดผสมผสาน โดยวิธีการ 1) มีการอบรมการทำตลาดสินค้า 2) มีการจัดทำกิจกรรมการตลาด 3) มีทีมงานการตลาดทุกช่องทาง ได้ผลลัพธ์ 1) มีระบบการตลาดนำการผลิต 2) มีการส่งเสริมการขาย และ 3) มีนักขายและทีมงาน

6. กลยุทธ์การพัฒนาระบบการจัดการงานขายผลิตภัณฑ์สินค้า บริการชุมชน มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อกำหนดระบบงานการขายสินค้า 2) เพื่อกำหนดช่องทางการขาย 3) เพื่อสร้างทีมงานขาย โดยวิธีการ 1) จัดทีมงานการขายสินค้าชุมชน 2) อบรมทักษะการขายทีมงาน 3) ดำเนินงานการขายและประเมินผล ได้ผลลัพธ์ 1) มีทีมงานการขายมืออาชีพ 2) มีช่องทางและจุดขายผลิตภัณฑ์ และ 3) มีรายได้จากการขายสินค้าชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา มี 6 กลยุทธ์ สำคัญได้แก่

1. กลยุทธ์การพัฒนา และบริหารเครือข่ายดิจิทัล (3 ภาคส่วน) มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาเครือข่ายดิจิทัลภาคเอกชน 2) เพื่อเครือข่ายดิจิทัลภาครัฐ 3) เพื่อพัฒนาเครือข่ายภาคประชาชน โดยวิธีการ รวบรวมข้อมูลสมาชิกทุกเครือข่าย ออกแบบพัฒนากลุ่มสังคมออนไลน์ cjtติดต่อสื่อสารผ่านระบบ Platform ออนไลน์ ได้ผลลัพธ์ มีเครือข่าย 3 ภาคส่วน มีการสื่อสารผ่านระบบสังคมออนไลน์ และ มีการประสานงานออนไลน์ ผ่านกระบวนการในการสื่อสารนโยบายสาธารณะเพื่อการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตน สอดคล้องกับการวิจัยของ Channiu et al. (2021) พบว่า การขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะและการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องกำหนดกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับในพื้นที่รับผิดชอบเป็นนโยบายกลางในรูปแบบข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อให้แต่ละชุมชนสามารถนำไปบังคับใช้ในการดำรงชีพอยู่ในชุมชนร่วมกัน วางระบบกลไกการดำเนินงานโดยขอความร่วมมือจากเครือข่ายทั้งภาครัฐและ ภาคเอกชนในการส่งเสริมสนับสนุนในทุกมิติ

2. กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารทุนในชุมชน (3 ระบบทุน) มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาระบบใช้ทุนทางเศรษฐกิจ 2) เพื่อพัฒนาระบบการใช้ทุนทางสังคม 3) เพื่อพัฒนาระบบทุนภูมิสังคม โดยวิธีการสำรวจและรวบรวมทุนในชุมชน วางแผนและบริหารจัดการทุนให้มีประสิทธิภาพ และกำกับติดตามประเมินผล ได้ผลลัพธ์ คือ สร้างมูลค่าเพิ่มทุนทางเศรษฐกิจ สร้างมูลค่าเพิ่มทุนทางสังคม และสร้างมูลค่าเพิ่มทุนภูมิสังคม เป็นกระบวนการที่ต้องการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่เกิดจากการเรียนรู้ในการดำเนินธุรกิจ สอดคล้องกับการวิจัยของ Anukun (2022) พบว่า กระบวนการเรียนรู้การดำเนินธุรกิจ เกิดองค์การธุรกิจชุมชน สร้างรายได้ และเพิ่มความเข้มแข็งให้กับชุมชน ผลการศึกษาเป็นประโยชน์แก่ชุมชนในการจัดการส่งเสริมกลุ่มอาชีพชุมชน และหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน สามารถดำเนินโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มอาชีพในชุมชน ส่งผลให้สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นชุมชนที่สามารถพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

3. กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม 360° มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน 2) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน 3) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมภาครัฐ โดยวิธีการร่วมกันคิด การร่วมกันวางแผน การร่วมกันจัดการ และการร่วมกันประเมินผล ได้ผลลัพธ์ 1) ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม 2) เกิดพลังความร่วมมือในชุมชน 3) พัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน สอดคล้องกับวิจัยของ Roadkaew et al. (2021) พบว่า แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการกำหนดเป้าหมายผลผลิตจากการดำเนินการ ได้แก่ การสร้างอาชีพ สร้างรายได้ ส่งเสริมความสัมพันธ์ในชุมชน เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง และคนในชุมชนมีความสุข มาตรการสร้างแรงจูงใจ เพื่อ

การจัดหลักสูตรเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ การส่งเสริมการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่าย และการสร้างอัตลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ชุมชน ผ่านองค์ประกอบ คือ สิ่งดึงดูดใจ กิจกรรม (Activities) การเข้าถึง และสิ่งอำนวยความสะดวก (Inthasuwan, 2022) เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนของตน

4. กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการชุมชน มีความมุ่งหมายดังนี้ 1) เพื่อแบบผลิตภัณฑ์คุณภาพของชุมชน 2) เพื่อสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ชุมชน 3) เพื่อปรับปรุงคุณภาพแบรนด์ให้เป็นที่ยอมรับ โดยวิธีการ 1) ระดมสมองสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชน 2) รวมคนร่วมทุนพัฒนาผลิตภัณฑ์ 3) สร้างกลุ่มทำผลิตภัณฑ์แต่ละประเภท ส่งผลให้ชุมชนมีสินค้าของตนเอง มีกลุ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน และ มีการแบ่งงานกันทำ สอดคล้องกับวิจัยของ Roadkaew et al. (2021) พบว่า การสร้างองค์ความรู้จากชุมชนและการส่งเสริมความรู้เพื่อประโยชน์ในการต่อยอด ผลผลิตจากการดำเนินงาน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน การมีรายได้เพิ่ม การกระจายรายได้ในชุมชน และคนในชุมชนมีความสุข แนวทางการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน มีดังนี้ 1) การส่งเสริมปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ นโยบายการพัฒนาและส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐ การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม การส่งเสริมความรู้และกิจกรรมกระตุ้นเศรษฐกิจ 2) การส่งเสริมปัจจัยภายในชุมชน ได้แก่ ผู้นำชุมชน ทุนชุมชน และการพัฒนาและต่อยอดกิจกรรม 3) การส่งเสริมกระบวนการดำเนินงาน ได้แก่ การสื่อสารสร้างการรับรู้อย่างยั่งยืน และการส่งเสริมองค์ความรู้เพื่อการใช้ประโยชน์

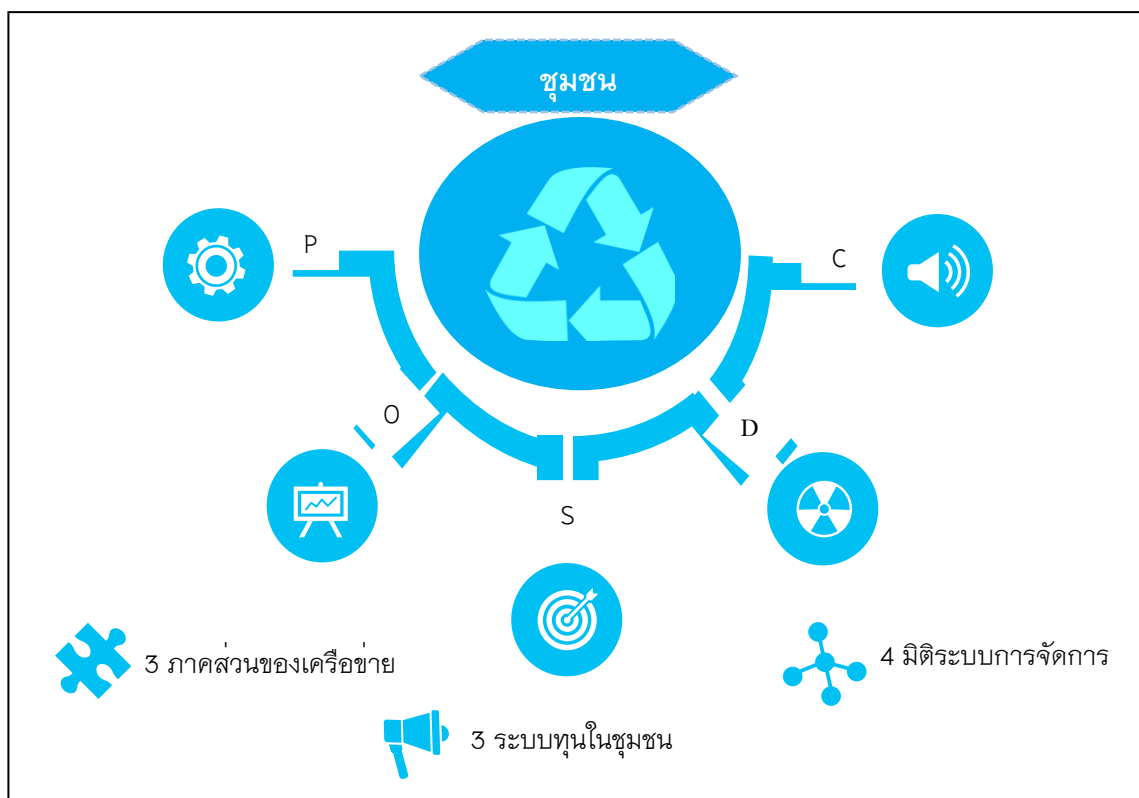
5. กลยุทธ์และการบริหารการตลาดผลิตภัณฑ์/ บริการชุมชน/ O2O มีความมุ่งหมาย 1. เพื่อออกแบบและจัดทำระบบการตลาด Offline 2. เพื่อออกแบบและจัดทำระบบการตลาด Online 3. เพื่อออกแบบระบบการตลาดผสมผสาน โดยวิธีการ 1) มีการอบรมการทำตลาดสินค้า 2) มีการจัดทำกิจกรรมการตลาด 3) มีทีมงานการตลาดทุกช่องทาง ได้ผลลัพธ์ 1) มีระบบการตลาดนำการผลิต 2) มีการส่งเสริมการขาย 3) มีนักขายและทีมงาน

6. กลยุทธ์การพัฒนาระบบการจัดการงานขายผลิตภัณฑ์สินค้า บริการชุมชน มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อกำหนดระบบงานการขายสินค้า 2) เพื่อกำหนดช่องทางการขาย 3) เพื่อสร้างทีมงานขาย โดยวิธีการ 1) จัดทีมงานการขายสินค้าชุมชน 2) อบรมทักษะการขายทีมงาน 3) ดำเนินงานการขายและประเมินผล ได้ผลลัพธ์ 1) มีทีมงานการขายมืออาชีพ 2) มีช่องทางและจุดขายผลิตภัณฑ์ 3) มีรายได้จากการขายสินค้าชุมชน สอดคล้องกับการวิจัยของ Anukun (2022) พบว่า นักวิจัยร่วมกันกับกลุ่มผู้นำชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพ ร่วมกันจัดทำแนวทางการจัดการส่งเสริมอาชีพให้ชุมชน โดยกิจกรรมต้นน้ำเป็นการจัดหาทรัพยากรโดยนำวัตถุดิบสมุนไพรในท้องถิ่นมาเพิ่มมูลค่า สำหรับกิจกรรมกลางน้ำเป็นการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ส่วนกิจกรรมปลายน้ำเป็นการเสริมทักษะความรู้ด้านเทคโนโลยีแก่สมาชิกชุมชน และพัฒนาช่องทางการจัดจำหน่าย และกิจกรรมสนับสนุนเป็นการเสริมความรู้ในการจัดตั้ง การดำเนินงานกลุ่มอาชีพ การบริหารจัดการธุรกิจ การผลิต การขาย การตลาด และเสริมความรู้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถสร้างคุณค่าให้แก่สินค้าและบริการในการเข้าถึงและสร้างความไว้วางใจแก่ผู้บริโภคผ่านเทคโนโลยี (Kalyanamitra, 2021)

กลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถีปกติใหม่ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา จึงเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของหลายภาคส่วนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชน และเป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้ ซึ่งเป็นการบริหารการจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วม วิถีปกติใหม่ (New Normal) ของชุมชนลำไทร ต้องอาศัยองค์ความรู้ในการบริหาร POSDC Model (Planning, Organization, Staffing, Direction, Controlling) เพื่อสร้างทักษะการบริหารงานร่วมกันใน 3 ภาคส่วนของเครือข่าย เครือข่ายภาคเอกชน เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาชน คำนึงถึง 3 ระบบทุนในชุมชน ทุนทางเศรษฐกิจและการเงิน ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ทุนทางกายภาพและภูมิสังคม และการที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งนั้น ต้องมี 4 มิติระบบการจัดการ มิติการจัดการระบบ การมีส่วนร่วม มิติการจัดการระบบ การสนับสนุนทุกภาคส่วน มิติการจัดการระบบการตลาดผลิตภัณฑ์ มิติการจัดการระบบการขาย ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในเชิงระบบ อันจะก่อให้เกิดการขับเคลื่อนในชุมชนอย่างยั่งยืนดังแผนภาพ

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

สรุป

แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถึปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร มีรหัสแบบจำลอง 53346 Model (5 ประเด็นการบริหาร: POSDC Model) (3 ภาคส่วนของเครือข่าย) (3 ระบบทุนในชุมชน) (4 มิติระบบการจัดการ) (6 กลยุทธ์การจัดการ) และกลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถึปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) กลยุทธ์การพัฒนาและบริหารเครือข่ายดิจิทัล 2) กลยุทธ์การพัฒนา และบริหารทุนในชุมชน 3) กลยุทธ์การสร้างการมีส่วนร่วม 4) กลยุทธ์การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการชุมชน 5) กลยุทธ์และการบริหารการตลาดผลิตภัณฑ์/บริการชุมชน และ 6) กลยุทธ์การพัฒนากระบวนการจัดการงานขายผลิตภัณฑ์สินค้า บริการชุมชน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า แบบจำลองระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถึปกติใหม่ ของชุมชนลำไทร อ.วังน้อย จ.พระนครศรีอยุธยา ดังนี้ มีรหัสว่า แบบจำลอง 53346 Model ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้ นำแบบลองไปประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจ เพื่อวางระบบการพัฒนาชุมชนให้เกิดผลลัพธ์ที่ครอบคลุมทุกภาคส่วนในชุมชน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กลยุทธ์การสร้างเสริมระบบการบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน แบบมีส่วนร่วมวิถึปกติใหม่ ของชุมชน ลำไทร 6 กลยุทธ์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการนำกลยุทธ์ที่ได้จากการศึกษาชุมชนไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ข้อค้นพบ คือ การบริหาร POSDC Model เพื่อสร้างทักษะการบริหารงานร่วมกันใน 3 ภาคส่วนของเครือข่าย เครือข่ายภาคเอกชน เครือข่ายภาครัฐ เครือข่ายภาคประชาชน คำนี้ถึง 3 ระบบทุนในชุมชน ทุนทางเศรษฐกิจและการเงิน ทุนทางสังคมและวัฒนธรรม ทุนทางกายภาพและภูมิสังคม และการที่จะทำให้ชุมชนเข้มแข็งนั้น ต้องมี 4 มิติระบบการจัดการ มิติการจัดการระบบ การมีส่วนร่วม มิติการจัดการระบบ การสนับสนุนทุกภาคส่วน มิติการจัดการระบบการตลาดผลิตภัณฑ์ มิติการจัดการระบบการขาย ที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกันในเชิงระบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานทุกภาคส่วน โดยควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการบริหาร สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ นวัตกรรมเครือข่ายการบริหารเศรษฐกิจชุมชน ที่มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในการพัฒนาชุมชนเชิงองค์รวม เพื่อการร่วมกันพัฒนาชุมชนที่เป็นรากฐานของสังคมไทยเชิงองค์รวม

References

- Anukun, M. (2022). Management guidelines for the promotion of community occupational groups in Bang Khayang Subdistrict, Mueang District, Pathum Thani Province. *Management Science Review*, 24(1), 137–146.
- Channiu, M., & Kruesang, P. (2021). Policy on area management with community's participation in Searm-Kwa Sub-District, Searm-Ngam District, Lampang Province. *STOU Journal of Law*, 32(1), 129–148.
- Gulick, L., & Urwick, L. (1937). Papers on the science of administration. Institute of Public Administration Columbia University.
- Inthasuwan, K. (2022). Covid-19: Sustainable ecotourism management. *Journal of MCU Social Science Review*, 11(1), 416–424.
- Kalyanamitra, K. (2021). Management strategy implementation in a new normal model. *Journal of Social Science and Buddhist Anthropology*, 6(4), 402–422.
- Office of the Secretary of the National Strategy Board, Office of the National Economic and Social Development Board. (2019). *National Strategy 2018 – 2037* (2nd ed.). Office of the Secretary of the National Strategy Board, Office of the National Economic and Social Development Board.
- Papattha, C. (2022). Ethical characteristics and required feature of mass communication students in digital era. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 4(1), 69–83.
- Pattanapongsa, N. (2003). *Basic principles of participation, techniques and case studies*. 598 Print.
- Phansong, W. (2021). Local multilateral community enterprise promotion subcommittee. *Journal of Legal Entity Management and Local Innovation*, 7(1), 365–377.
- Phinijwat, P. (2022). The King's science and local sustainable development. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 4(1), 202–212.
- Phra Dhammakosajarn (Prayoon Dhammacitto). (2006). *Buddhist method of administration*. MCU Press.
- Ramsut, P. (1997). *Concepts and theories used in the study of behavior*. Mahidol University.
- Roadkaew, K., Senanuch, P., & Jundai, R. (2021). Research on opinions on sustainable grassroots economic development policy. *King Prajadhipok's Institute Journal*, 19(1), 48–66.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2007). *Change management* (2nd ed.). Sukhothai Thammathirat Open University.

- Tirakanan, S. (2007). *Creating a tool to measure variables in social science research: A practical approach*. Chulalongkorn University.
- Wiwanthamongkhon, P. (2022). Developing a strategic plan for the implementation of the Kondee Sri Suphan Project Suphanburi Province. *Journal of Liberal Art of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*, 4(1), 84–98.